

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2017/578,**13. juuni 2016,****millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega täpsustatakse nõudeid turutegemise lepingute ja skeemide kohta****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL, ⁽¹⁾ eriti artikli 17 lõike 7 punkte a, b ja c ning artikli 48 lõike 12 punkte a ja f,

ning arvestades järgmist:

- (1) Täpsustused turutegemise kohustuste kohta algoritmi kasutavatele kauplejatele, kes rakendavad turutegemise strateegiad, ja kauplemiskohtade seonduvate kohustusi kohta peaksid võimaldama kahe peamise eesmärgi saavutamist. Esiteks tuleks sisse viia tellimusraamatu selge likviidsuse prognoositavus, kehtestades turutegemise strateegiaid rakendavatele investeerimisühingutele lepinguliste kohustuste nõude. Teiseks tuleks soodustada mainitud ühingute kohaolu turul, eriti halvenenud turutingimuste korral.
- (2) Käesoleva määruse sätete sisu on tihedalt seotud, kuna need kõik käsitlevad seotud kohustuste paketti, mida kohaldatakse algoritmkauplemisega tegelevatele investeerimisühingutele, kes rakendavad turutegemise strateegiat, ja kauplemiskohtadele, kus neid turutegemise strateegiaid rakendada võidakse. Selleks, et tagada kooskõla kõnealuste sätete puhul, mis peaksid jõustuma samal ajal, ja anda isikutele, kelle suhtes neid kohustusi kohaldatakse, sealhulgas kolmandate riikide residentidest investoritele, põhjalik ülevaade neist ja terviklik juurdepääs neile, oleks soovitatav koondada need sätted ühte määrusesse.
- (3) Käesolevat määrust tuleks kohaldada nii reguleeritud turgude kui ka mitmepoolsete kauplemissüsteemide ja organiseeritud kauplemissüsteemide suhtes, nagu on nõutud direktiivi 2014/65/EL artikli 18 lõikega 5.
- (4) Turutegemise strateegiad võivad olla seotud ühe või mitme finantsinstrumendiga ja ühe või mitme kauplemiskohaga. Samas ei pruugi teataval juhtudel olla ühel konkreetsel kauplemiskohal võimalik kontrollida strateegiaid, mis hõlmavad enam kui üht kauplemiskohta või finantsinstrumenti. Sellistel juhtudel peaksid kauplemiskohad suutma vastavalt oma tegevuse laadile, ulatusele ja keerukusele kontrollida neid turutegemise strateegiaid, mida rakendatakse nende oma kauplemiskohas, ning piirduma sellest tulenevalt vastavate turutegemise lepingute ja skeemide puhul ainult selliste olukordadega.
- (5) Kõik liikmed või osalised, kes tegelevad algoritmkauplemisega ja rakendavad turutegemise strateegiat kauplemiskohas, mis lubab või võimaldab algoritmkauplemist rakendada, peaksid sõlmima turutegemise lepingu nimetatud kauplemiskoha korraldajaga. Samas peaksid stiimulid turutegemise skeemi raames olema nõutavad ainult teatud finantsinstrumentide korral, millega kaubeldakse tellimusraamatupõhise kestevoksjoni kauplemissüsteemi alusel. Mitte miski ei tohiks takistada kauplemiskohtadel kehtestamast nende oma algatusel mis tahes muud tüüpi stiimuleid muudele finantsinstrumentidele või kauplemissüsteemidele.
- (6) Selgelt peaksid olema välja toodud juhud, kui kauplemiskohtadel ei ole neis kauplemiskohtades toimuva kauplemise laadi ja mahtu arvestades ranget kohustust kehtestada turutegemise skeem. Selleks on asjakohane tuua välja finantsinstrumendid ja kauplemissüsteemid, mis suurendavad kõrge volatiilsuse riski ja mille puhul on turgude korrakohase ja tõhusa toimimise seisukohast määrava tähtsusega nende likviidsuse tagamise soodustamine. Sellega seoses tuleks käesolevas määruses arvesse võtta asjaolu, et algoritmide kasutamisel teatud likviidsete finantsinstrumentidega tellimusraamatupõhise kestevoksjoni kauplemissüsteemi järgi kauplemisel suureneb välissündmustele ülereageerimise risk, mis võib turu volatiilsust suurendada.

⁽¹⁾ ELTL 173, 12.6.2014, lk 349.

- (7) Kui kooskõlas käesoleva määrusega peetakse mõne kauplemiskoha puhul asjakohaseks turutegemise skeemi olemasolu, siis tuleks seda kauplemiskohta kohustada läbi vaatama oma juba sõlmitud lepingud, et tagada mainitud lepingute algoritmi kasutavaid ja turutegemise strateegiaid rakendavaid kauplejaid käsitlevate sätete vastavus käesoleva määruse nõuetele.
- (8) Turutegemise skeem võib anda soodustusi turutegemise lepingu sõlminud investeerimisühingutele, kes täidavad oma kohustusi tavapärase turutingimustes, ent see peaks ette nägema stiimulid ühingutele, kes aitavad aktiivselt kaasa likviidsuse pakkumisele halvenenud turutingimustes. Niisiis peaks olema stiimulite süsteem selleks, et takistada äkilist ja laiaulatuslikku likviidsuse vähenemist halvenenud turutingimustes. Selleks et vältida käesoleva kohustuse erinevat rakendamist, peavad kauplemiskohad kindlasti teavitama kõiki turutegemise skeemi osalisi halvenenud turutingimustest. Eriolukorrad tuleks ammendavalt kindlaks määrata ning seega ei kuulu nende hulka mis tahes regulaarsed või eelnevalt kavandatud teabeüritused, mis võivad mõjutada finantsinstrumendi õiglast väärtust, kuna muutub arusaam tururiskist, toimuvad need siis kauplemistundide ajal või väljaspool neid.
- (9) Turutegemise lepingu sõlminud liikmed, osalised või kliendid peavad alati vastama kohaloleku, mahu ja hinnavahe miinimumnõuetele. Samas ei ole ilmingimata tagatud stiimulid liikmetele, osalistele või klientidele, kes vastavad kõnealustele miinimumnõuetele ainult tavapärase turutingimustes. Kauplemiskohtadel on õigus kehtestada turutegemise skeeme, mille kohaselt premeeritakse ainult rangematele kohaloleku, suuruse ja hinnavahe parameetritele vastavaid liikmeid, osalisi või kliente. Seega peaksid kauplemiskohtade poolt kehtestatud turutegemise skeemid selgelt ära näitama, millised on stiimulite saamise tingimused ja neis tuleks arvesse võtta seda, milline on skeemis osalejate poolt kauplemiskoha likviidsusesse tehtav reaalne panus, hinnates seda kohalolu, mahu ja hinnavahe põhjal.
- (10) Selleks, et hoida ära käesoleva määruse erinevat rakendamist ja tagada turutegemise skeemide õiglane ja mittedis-krimineeriv kohaldamine, on äärmiselt oluline, et kõiki kauplemiskoha liikmeid, selle osalisi ja kliente teavitataks kooskõlastatult eriolukordadest. Seega tuleb täpsustada kauplemiskohtade teavitamiskohustused eriolukordades.
- (11) Ühtsuse huvides ja finantsturgude sujuva toimimise tagamiseks on vaja, et käesoleva määruse sätteid ja vastavaid direktiivi 2014/65/EL ülevõtvaid siseriiklikke sätteid hakataks kohaldama samast kuupäevast.
- (12) Käesolev määrus põhineb regulatiivsete tehniliste standardite eelnõul, mille esitas komisjonile Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve.
- (13) Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve on korraldanud käesoleva määruse aluseks oleva regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kohta avalikud konsultatsioonid, analüüsinud võimalikku asjaomast kulu ja tulu ning küsinud arvamust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 37 kohaselt loodud väärtpaberituru sidusrühmade kogult ⁽¹⁾,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Investeerimisühingute kohustus sõlmida turutegemise leping

1. Investeerimisühingud sõlmivad seoses finantsinstrumendi või finantsinstrumentidega, mille suhtes nad turutegemise strateegiat rakendavad, turutegemise lepingu kauplemiskoha või kauplemiskohtadega, kus seda strateegiat rakendatakse, kui nad poolte kauplemispäevade jooksul ühekuise perioodi kestel turutegemise strateegiat ellu viies:

- a) teevad siduvaid, samaaegseid, konkurentsivõimeliste hindadega ja samasse suurusjärku jäävas mahus ostu- ja müügipakkumisi;
- b) kauplevad oma arvel vähemalt ühe finantsinstrumendiga ühes kauplemiskohas vähemalt 50 % jooksul asjaomase kauplemiskoha ühe päeva kauplemisajast, välja arvatud avaoksjon ja sulgemisoksjon.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

2. Lõike 1 kohaldamisel:
- hinnapakkumist loetakse siduvaks pakkumiseks juhul, kui see hõlmab korraldusi ja pakkumisi, mida kauplemiskoha reeglite kohaselt on võimalik kokku viia sellele vastava korralduse või pakkumisega;
 - pakkumisi loetakse samaaegseteks ostu- ja müügipakkumisteks juhul, kui need on esitatud sellisel moel, et korraga on tellimusraamatus nii ostu- kui ka müügihind;
 - kaht pakkumist loetakse samasse suurusjärku kuuluvaks juhul, kui nende mahu erinevus ei ole suurem kui 50 %;
 - pakkumiste hindu loetakse konkurentsivõimeliseks juhul, kui need vastavad vahemikule või jäävad vahemikku, mille kauplemiskoht on kehtestanud ostu- ja müügipakkumiste hinnapakkumistele ning mis on kehtestatud kõikidele investimisühingutele, kes on sõlminud kõnealuse kauplemiskohaga turutegemise lepingu.

Artikkel 2

Turutegemise lepingute sisu

1. Direktiivi 2014/65/EL artikli 17 lõike 3 punktis b ja artikli 48 lõikes 2 osutatud siduv kirjalik leping sisaldab vähemalt järgmist:
- lepinguga hõlmatud finantsinstrument või finantsinstrumendid;
 - investeermisühingule esitatavad kohaloleku, mahu ja hinnavahe miinimumnõuded, mis sisaldavad vähemalt nõuet esitada siduvaid, samaaegseid, konkurentsivõimeliste hindadega ja samasse suurusjärku jäävas mahus ostu- ja müügipakkumisi vähemalt ühele finantsinstrumendile ühes kauplemiskohas vähemalt 50 % jooksul mainitud kauplemiskoha ühe päeva kauplemistundidest (välja arvatud avaoksjon ja sulgemisoksjon) arvatuna iga kauplemispäeva kohta;
 - kui see on ajakohane, kohaldatava turutegemise skeemi tingimused;
 - investeermisühingu kohustused seoses kauplemise jätkamisega pärast volatiilsusest tingitud katkestamist;
 - investeermisühingu järelevalve-, nõuetele vastavuse ja auditikohustused, mis võimaldavad tal tagada kontrolli oma turutegemise üle;
 - kohustus märgistada siduvad pakkumised, mis on tehtud kauplemiskohale turutegemise lepingu raames, et eristada neid pakkumisi muudest korralduste voogudest;
 - kohustus säilitada andmeid siduvate pakkumiste ja tehingute kohta, mis on seotud investeermisühingu turutegemisega, mis peavad selgelt eristuma muust kauplemistegevusest, ja teha need taotluse korral kauplemiskohale ja pädevale asutusele kättesaadavaks.
2. Kauplemiskohad teostavad asjakohaste investeermisühingute üle pidevat vastavuskontrolli, et tagada turutegemise lepingute tingimuste reaalne täitmine.

Artikkel 3

Eriolukorrad

Direktiivi 2014/65/EL artikli 17 lõike 3 punkti a kohane investeermisühingu kohustus tagada kauplemiskohale korrapärane ja prognoositav likviidsus ei kehti ükskõik millisel järgnevatest erakorralistest juhtudest:

- ülisuur volatiilsus, mille tulemusena käivituvad volatiilsusmehhanismid enamikule kauplemiskoha ühes kauplemis-segmendis kaubeldavatest finantsinstrumentidest või finantsinstrumentide alusvaradest, millega seoses kehtib kohustus sõlmida turutegemise leping;
- sõda, kollektiivne aktsioon, rahvarahutused või küberrünnak;

- c) nõuetele mittevastavad kauplemistingimused, kui häiritud on tehingute sooritamine õiglasel, korrakohasel ja läbipaistval viisil ning esitatakse tõendid ükskõik millise järgneva olukorra kohta:
- i) kauplemiskoha süsteemis esineb märkimisväärseid viivitusi ja tõrkeid;
 - ii) mitmed vigased korraldused või tehingud;
 - iii) kauplemiskoha teenuste osutamise maht osutub ebapiisavaks;
- d) investeerimisühing suutlikkust järgida usaldusväärse riskijuhtimise tavadid pärsib ükskõik millistest järgnevatest põhjustest:
- i) tehnilised probleemid, sealhulgas probleemid andmete sisendandmete või muu süsteemiga, mis on hädavajalik turutegemise strateegia elluviimisel;
 - ii) riskijuhtimisprobleemid seoses regulatiivse kapitali, tagatise arvestamise ja juurdepääsuga kliirimisele,
 - iii) lühikeseks müügi keelu tõttu on võimatu positsiooni maandada;
- e) mittekapitaaliinstrumentide korral Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 600/2014 (⁽¹⁾) artikli 9 lõikes 4 osutatud peatamise kehtivusperioodi jooksul.

Artikkel 4

Eriolukordade tuvastamine

1. Kauplemiskohad avalikustavad artikli 3 lõike 1 punktides a, b, c ja e osutatud erakorralised juhud ning teavitavad nii kiiresti kui tehniliselt võimalik tavalise kauplemise jätkamisest pärast seda, kui eriolukord on olemast lakanud.
2. Kauplemiskohad kehtestavad selged menetlused tavalise kauplemise jätkamiseks pärast seda, kui eriolukord on olemast lakanud, sealhulgas kauplemise jätkamise ajakava, ning teevad kõnealused menetlused avalikult kättesaadavaks.
3. Kauplemiskohad ei pikenda eriolukorra kehtivust pärast turu sulgemist, välja arvatud juhul, kui see on vajalik tulenevalt artikli 3 lõike 1 punktides b, c ja e osutatud olukordadest.

Artikkel 5

Turutegemise skeemi olemasolu nõue kauplemiskohtadele

1. Kauplemiskohtadel ei ole kohustust omada direktiivi 2014/65/EL artikli 48 lõike 2 punktis b osutatud turutegemise skeemi, välja arvatud kauplemiseks ükskõik millise järgnevatest finantsinstrumentide liikidest tellimusraamatupõhise kestevoxsjoni kauplemissüsteemi alusel:

 - a) aktsiad ja börsil kaubeldavad fondid, millel on olemas määruse (EL) nr 600/2014 artikli 2 lõike 1 punktis 17 määratletud likviidne turg ja mida on täpsustatud komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2017/567 (⁽²⁾);
 - b) optsioonid ja futuurid, mis on otseselt seotud punktis a osutatud finantsinstrumentidega;
 - c) aktsiaindeksifutuurid ja aktsiaindeksioptsioonid, millel on olemas likviidne turg, nagu on täpsustatud määruse (EL) nr 600/2014 artikli 9 lõike 1 punktis c ja artikli 11 lõike 1 punktis c ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2017/583 (⁽³⁾).

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 600/2014 finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 84).

⁽²⁾ Komisjoni 18. mai 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/567, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 600/2014 seoses mõistete, läbipaistvuse, portfelli tihendamise ning toodetesse sekkumise ja positsioonide juhtimise järelevalve-meetmetega (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 90).

⁽³⁾ Komisjoni 14. juuli 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/583, millega täiendatakse finantsinstrumentide turge käsitlevat Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 600/2014 seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad kauplemiskohtade ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavaid läbipaistvuse nõudeid võlakirjade, struktureeritud finantstootete, lubatud heitkoguste väärtapaberite ning tuletisinstrumentide puhul (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 229).

2. Lõike 1 kohaldamisel tähendab tellimusraamatupõhine kestevoksjoni kauplemissüsteem süsteemi, mis inimeste sekkumiseta toimiva tellimusraamatu ja kauplemisalgoritmi abil sobitab pidevalt müügikorraldusi sobivate ostukorraldustega parima võimaliku hinna alusel.

Artikkel 6

Miinumnõuded turutegemise skeemidele

1. Kauplemiskohad kirjeldavad oma turutegemise skeemis stiimuleid ja nõudeid kohalolule, mahule ja hinnavahele, millele investeerimisühingud peavad vastama, et saada neid stiimuleid järgnevatel juhtudel:

- a) tavapäraustes turutingimustes, kui kauplemiskoht sellistes tingimustes stiimuleid pakub;
- b) halvenenud turutingimustes, võttes arvesse selliste tingimustega kaasnevaid lisariske.

2. Kauplemiskohad kehtestavad parameetrid, mille alusel on võimalik teha kindlaks halvenenud turutingimused seoses hindade ja mahu lühiajaliste märkimisväärsete muutustega. Kauplemiskohad loevad kauplemise jätkamist pärast selle volatiilsusest tingitud katkestamist halvenenud turutingimusteks.

3. Lõike 1 punkti a kohaldamisel võivad kauplemiskohad oma turutegemise skeemides täpsustada, et stiimuleid antakse ainult kõige edukamale või edukamatele.

Artikkel 7

Õiglased ja mittediskrimineerivad turutegemise skeemid

1. Kauplemiskohad avaldavad oma veebisaitidel turutegemise skeemide tingimused, ühingute nimed, kes on iga sellise skeemi raames turutegemise lepingu allkirjastanud, ja nimetatud lepingutega hõlmatud finantsinstrumendid.

2. Kauplemiskohad teavitavad turutegemise skeemides osalejaid mis tahes muudatustest nimetatud skeemides vähemalt kuu aega enne nende kohaldamist.

3. Kauplemiskohad pakuvad ühesuguseid stiimuleid kõikidele oma turutegemise skeemide osalistele, kelle kohaloleku, mahu ja hinnavahe näitajad on ühesugused.

4. Kauplemiskohad ei piira turutegemise skeemi osaliste arvu. Samal ajal võivad nad juurdepääsu skeemiga ettenähtud stiimulitele piirata ühingutele, kes on jõudnud eelnevalt kindlaksmääratud künniseni.

5. Kauplemiskohad teostavad asjakohaste investeerimisühingute üle pidevat vastavuskontrolli, et tagada turutegemise skeemide tingimuste reaalne täitmine.

6. Kauplemiskohad peavad kehtestama protseduurid, mille kohaselt teavitatakse lihtsalt juurdepääsetavate kanalite kaudu kõiki turutegemise skeemis osalejaid halvenenud turutingimustest kauplemiskohas.

Artikkel 8

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates 3. jaanuarist 2018.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 13. juuni 2016

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER
